

Жыныстық қол сұғылмаушылықтың алдын алу бойынша жадынама

Балалар мен жасөспірімдерді зорлық-зомбылықтан және жыныстық тиіспеушілікке қол сұғышылықтан қорғайық.

Мұғалімдер мен ата-аналарға арналған жадынама.

Құрметті ересек адам!

Бұл жадынама Сізге арналған, өйткені баланың немесе жасөспірімнің жанында сіз зорлық-зомбылық пен олардың жыныстық тиіспеушілігіне қол сұғышылықтың алдын алуға көмектесе аласыз. Зорлық-зомбылықтан аулақ болу мүмкін, бірақ бұл үшін Сіз балаға "Болмайды" деген бес ережесін үйрете аласыз:

- - Көшеде бейтаныс адамдармен сөйлесуге және оларды үйге кіргізуге болмайды.
- - Олармен бірге кіреберіс пен лифтке кіруге болмайды.
- - Біреудің көлігіне отыруға болмайды.
- - Бейтаныс адамдардан сыйлық алуға және олардың үйіне немесе басқа жерге бару туралы ұсынысына келісуге болмайды.
- - Көшеде, әсіресе қараңғы түскенде жалғыз қалуға болмайды.

Баланы әрқашан «Жоқ!» деп жауап беруге үйретіңіз:

- - Егер оған қонаққа бару немесе үйге жеткізіп тастау ұсынылса, тіпті көршілер болса да.
- - Егер оны алып кетуге мектепке немесе балабақшаға бөтен адам келсе, ал ата-анасы оған бұл туралы алдын ала ескертпеген жағдайда.
- - Егер ата-анасы болмаған кезде бейтаныс (шала таныс) адам келіп, оны пәтерге кіргізуді сұраса.
- - Егер бейтаныс адам сенімен танысу және уақытты өткізу үшін бір нәрсені ұсынса.

Бала немесе жасөспірім жыныстық қатынасқа түскенін қалай түсінуге болады?

- - әлсіздік, апатия, өз сыртқы келбетін елемеу;
- - жалғыздық, пайдасыздық, қайғы, жалпы көңіл-күйдің төмендеуі;
- - байланыстан шығу, достар мен жақындардан оқшаулану;
- - немесе аяушылықпен түсінушілікті табу мақсатында байланыс іздеген жағдайда;
- - ақыл-ой процестерінің бұзылуы (ойлау, қабылдау, есте сақтау, зейін қою), орындалатын оқу жұмысының сапасының төмендеуі;
- - болашаққа мақсаттар мен жоспарлардың болмауы;
- - мотивацияланған немесе қозғалмайтын алаңдаушылық, қорқыныш, үмітсіздік сезімі;
- - өз жетістіктерін пессимистік бағалау;
- - өз-өзіне сенбеу, өзін-өзі бағалаудың төмендеуі.

Бұл проблемалар мектепте, үйде немесе кез-келген таныс ортада, бала немесе жасөспірім зорлық-зомбылықты көрген немесе естіген кезде пайда болуы мүмкін және оны мұғалім/ата-ана баланы бақылау және онымен жеке сөйлесу арқылы анықтайды.

Баланы немесе жасөспірімді қиын жағдайда қолдаңыз:

- - Емдеу тілдесуден басталады. Қамқор ересек адам – бұл баланың өзін қауіпсіз сезінуіне көмектесетін ең жақсы фактор.

- - Балаға әңгімелеп беруге рұқсат етіңіз. Бұл балалар сенетін ересек адамға олардың өміріндегі қатыгездік туралы айтуға көмектеседі.
- - Қорқынышты оқиғаларға қарапайым және нақты түсінік беріңіз. Балалар ересектерге қарағанда басқаша сезінеді. Олар қатыгездіктің нақты себептерін түсінбейді және жиі өздерін кінәлайды.
- - Балалардың өзін-өзі бағалауын қалыптастырыңыз. Зорлық-зомбылық жағдайында өмір сүретін балалар өздерінің сүйікті, ақылды және маңызды екенін күнделікті еске салуды қажет етеді.
- - Қатыгездіктің баламасын табуды үйретіңіз. Балаларға проблемаларды шешуге және қатыгез ойындарды ойнамауға көмектесіңіз.
- - Балаларға құрмет көрсете отырып, қатыгездіксіз барлық мәселелерді шешіңіз.

Қауіп төнген жағдайда жүгіну үшін анықтамалық ақпарат:

102- полиция шақыруы

112-кез-келген телефоннан, соның ішінде ұялы телефоннан.

Жеке тұлғаның жыныстық қол сұғылмаушылығы бойынша жадынамалар мен ұсынымдар

Жеке тұлғаның жыныстық қол сұғылмаушылығы жеке тұлғаның конституциялық-құқықтық мәртебесінің құрамдас бөлігі болып табылады, ол Қазақстан Республикасының Конституциясымен белгіленеді, қорғалады және кепілдендіріледі. Жыныстық қол сұғылмаушылық туралы айтқанда, олар кәмелетке толмағандардың жыныстық қол сұғылмаушылығын, олардың қалыпты жыныстық сау дамуын, қалыпты физикалық және моральдық-адамгершілік дамуын білдіреді, бұл тек кәмелетке толмағандардың құқығын білдіреді.

Кәмелетке толған адамдар (ерлер де, әйелдер де) тарапынан он алты жасқа толмаған адаммен жыныстық қатынас немесе жыныстық сипаттағы өзге де әрекеттер Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 122-бабы бойынша қылмыстық жауаптылыққа жатады және бес жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын шектеуге не сол мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады. Сондай-ақ, Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Нормативтік-құқықтық актілеріне сәйкес, осы бап бойынша күдіктілер ішкі істер бөліміне есепке қойылады, бұл кейіннен мемлекеттік лауазымдарға орналаса алмайтын, Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде қызмет ете алмайтын жастардың тағдырын іс жүзінде "сызып тастайды", өйткені қылмыстық жауапкершілікке тартылған болып есептеледі.

Жадынама

Бұл жадынама мұғалімдерге, ересектерге балалармен алдын-алу жұмыс жасауға арналған. Баланың немесе жасөспірімнің жанында болу зорлық-зомбылық пен олардың жыныстық тұтастығына қол сұғудың алдын алуға көмектеседі. Сіз зорлық-зомбылықтан аулақ бола аласыз, бірақ бұл үшін "бес ережені" есте сақтау керек.

«Болмайды» бес ережесі:

- Көшеде бейтаныс адамдармен сөйлесуге және оларды үйге кіргізуге болмайды.
- Сіз олармен бірге кіреберіс пен лифтке кіруге болмайды.
- Сіз басқа біреудің көлікке отуға болмайды.
- Бейтаныс адамдардан сыйлықтар ала алмайсыз және олардың үйіне немесе басқа жерге бару туралы ұсынысына келісуге болмайды.
- Көшеде жалғыз жүруге болмайды, өсіресе қараңғы түскеннен кейін.

Бастауыш сынып балаларына арналған кеңестер

Әрқашан ата-анаңызға қайда бара жатқаныңызды айтыңыз. Әрқашан достарыңызбен бірге жүріңіз. Түнде достарыңызбен қаңырап бос жерлерге бармаңыз. Бейтаныс адамдардан сыйлықтар алмаңыз. Егер біреу сізге еріп жүруді ұсынса-ата-анаңыздан рұқсат сұраңыз. Егер сіз қорқатын болсаңыз, адамдарға жүгіріңіз.. Өзіңізді қаншалықты жаман сезінсеңіз де, өз проблемаларыңызды ешкіммен талқыламаңыз. Ешкімге есікті ашпаңыз және есік арқылы сұрақтарға жауап бермеңіз. Егер біреу пәтерге кіруге тырысса, полицияға қоңырау шалыңыз, содан кейін терезені ашып, көмекке шақырыңыз. Егер көліктегі адамдар сізден бір жерге қалай жетуге болатынын сұраса, оған жақындамаңыз және ешқандай жағдайда сіз олармен баратын жолыңыз бір болса да еріп жүруге келіспеңіз. Ешкімнің сізге тиісуге құқығы жоқ. Мұны істеуге тырысатын кез-келген адамға еркін түрд. Егер біреу сізді қорқытса, бірден адамдар көп болатын қауіпсіз жерге барыңыз. Егер Сізді бір жерге шақырса, әрқашан ата-анаңыздан рұқсат алыңыз. Мекен-жайыңызды және телефон нөміріңізді есте сақтаңыз (аймақ кодын қоса), телефон 102. Әрқашан ата-анаңыздың жұмыс телефондарының тізімін алып жүріңіз. Құпия парольді есте сақтаңыз және парольді білетін адамдармен ғана жүруге келісіңіз. Ешқашан біреудің сізге тиісуіне жол бермеңіз. Егер бұл орын алса, дереу үлкендеріңізге айтыңыз. Есте сақтаңыз! Ата-анаң сені жақсы көретінін және шындықты айтқаны үшін ешқашан жазаламайды.

Жасөспірімдерге арналған кеңестер

- **ҮЙДЕН ҚАШПА!** Егер үйдегі өмір төзгісіз болса, мұғаліммен немесе сіз құрметтейтін адаммен сөйлесіңіз. Сіз үйден қашып кеткеннен кейін, сізді есірткі бизнесінде, порнографияда немесе жезөкшелікте қолдануға тырысатын адамдардың түсіп қаласыз. Достықты ұсынатын адамдарға өте сақ болыңыз. Есіңізде болсын, егер сіз өзіңізді жалғыз сезінсеңіз немесе күйзеліске ұшырасаңыз, сіз өзіңізгеқамқор болатын қаскүнем үшін қарапайым мақсатсызсыз.Ешқашан қаңырап бос немесе белгісіз жерлерге шақыруды қабылдамаңыз. Сізге тым жақсы жалақы төлейтін жұмыс ұсынатын адамдарға абай болыңыз. Бейтаныс адамдар сізді суретке түсіруге ешқашан келіспеңіз, тіпті олар сізді әйгілі етуге уәде беріп, барлық атақты адамдар осылай бастады деп айтса да. Ешқашан бейтаныс адамдармен бірге көлікке отырмаңыз. Топтарда немесе досыңызбен бірге жүріңіз. Әрқашан ата-анаңызға достарыңызбен қайда болғыңыз келетінін айтыңыз және оларға жоспарлардың өзгергені туралы хабарлаңыз. Сіздің келісіміңізсіз сізге ешкім қол тигізуге құқы жоқ. Мұны істеуге тырысатын кез-келген адамға еркін түрде айтуға болады.
- Өзіңіздің интуицияңызға сеніңіз, егер сіз қорқатын болсаңыз, онда мұның себептері бар.

Ата-аналарға арналған жадынама

Балаңызға физикалық жаза қолданбас бұрын, тоқтаңыз!

ЖАҚСЫ ҮЛГІ КӨРСЕТІҢІЗ. Қорқыту, сондай-ақ ұру, психикалық қысым, қорлау және т.б. жағдайды сирек жақсартады. Сіздің балаңыз сіздің мінез-құлқыңызды үлгі ретінде алады және сізден үйренеді ашуды күш қолданбай қалай жеңуге болады. Шекараларды орнатыңыз. Шектеулер өзін-өзі тәрбиелеуге және зорлық-зомбылыққа негізделген өзара эмоцияларды басқаруға үйретеді.

МЕКТЕПКЕ ЖИІ КЕЛУШІ БОЛЫҢЫЗ. Егер сіздің балаңызда депрессияны тудыратын және өзін-өзі бағалаудың төмендеуіне әкелетін жағдайлар болса, мектепке барыңыз. Мектеп қызметкерлері балаларға көмектесу, оқу жетістікке жету үшін жүр.

Балаларға теледидарды өшірудің орнына, теледидардан көрсетілетін зорлық-зомбылық туралы айтыңыз. Оларға фильмдерде көрсетілетін зорлық – зомбылық бұл көрерменді көңіл көтеру, қозғау, ұстап тұру үшін жасалған өнім екенін түсіндіріңіз. Бұл мінез-құлқтың мұндай үлгісін сіздің өміріңізде қолдану керек дегенді білдірмейді.

«МЕН СЕНІ СҮЙЕМІН» СӨЗДЕРІНІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫН БАҒАЛАМАУҒА БОЛМАЙДЫ. Кез-келген жастағы балаларға мақұлдау, сүйісу, құшақтау, достық иықта қажет етеді. Олар "Мен сені мақтан тұтамын!" деген сөзді естігісі келеді.

БАЛАЛАРЫҢЫЗБЕН ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ ТУРАЛЫ СӨЙЛЕСІҢІЗ. Олардың сізбен қорқыныштары, ашуы мен қайғысы туралы сөйлесуге деген ұмтылысын көтермелеңіз. Ата-аналар балаларының мәселелерін естіп, олардың қызығушылықтары мен сезімдерімен бөлісіп, жақсы кеңестер беруі керек. Балаларыңыздың қарым-қатынасын қадағалаңыз. Егер бала зорлық-зомбылыққа ұшыраған болса, болған оқиғаны айыптау немесе ақтау ниетіне қарсы тұруға тырысыңыз. Жағдайларды анықтау үшін уақытты пайдаланыңыз, содан кейін қолдауыңызбен одан әрі зорлық-зомбылықтың қалай болдырмауға жолдарын шешіңіз.

Егер Сіз немесе Сіздің отбасыңыздың біреуі жалғыздықты, ұнамсыздықты, үмітсіздікті сезінсе немесе есірткі мен алкогольге қатысты проблемаларыңыз болса - көмек іздеңіз. Барлық зорлық-зомбылық әрекеттерінің жартысынан көбін алкоголь немесе есірткі қолданушылар жасайды деп саналады.

БАЛАҢЫЗДЫ ҚАЛАЙ ҚОРҒАУҒА БОЛАДЫ

1. Балаңызға кез-келген ересек адамға қауіп төніп тұрғанын сезсе, оған «Жоқ» деп айтуға құқығы бар екенін үйретіңіз
2. Балаңызға «бұл менің анам емес!» (немесе «бұл менің әкем емес!») егер біреу оны ұстап алуға тырысса. Бұл басқалардың назарын аударады және қылмыскерді қорқытады
3. Егер күтпеген жерден жоспарлар өзгерсе, балаңызға қоңырау шалып қайда бара жатқанын айтуға үйретіңіз
4. Балабақшадан немесе мектептен баланы өзіңіз алуға тырысыңыз. Егер оның артынан басқа біреу келсе, бұл туралы мұғалімге немесе мектеп мұғаліміне алдын ала ескертіңіз
5. Балаңызға пароль ойлап тауып, оны ешқашан бейтаныс адамға көлікке отырмауға және құпия сөзді білмесе, онымен ешқайда кетпеуге үйретіңіз
6. Балаңызды достарыңыздың ортасында серуендеу, әсіресе кейінірек, жалғыз жүруге қарағанда әлдеқайда қауіпсіз екеніне сендіріңіз. Қылмыскерді әрқашан жалғыз жүретін бала қызықтырады

7. Балаңызға автоматты телефонды (соның ішінде халықаралық) пайдалануды үйретіңіз. Ол үй телефондары мен көмек телефондарының нөмірлерін жатқа білуі керек
8. Балаңызды жылына кемінде бір рет суретке түсіріңіз, ал сіздің сыртқы келбетіңіз бен ерекше балаңыздың сипаттамасы ол жоғалған немесе ұрланған жағдайда Сізге көмектеседі
9. Бала оған не болатынын айта алатын ата-ана болыңыз. Бала сіз оны әрқашан жақсы көретіндігіңізге сенімді болуы керек және егер ол жоғалып кетсе немесе ұрланса, іздеуді ешқашан тоқтатпаңыз.

Ұсыныстар

мұғалімдер үшін тұрмыстық және өзге де зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша

Педагог қызметкерлер зорлық - зомбылыққа күдік туындаған кезде:

1. Баланың өзімен сөйлесуге тырысыңыз, оны мұқият тыңдаңыз. Егер ол сізге ашылса, балаға сеніңіз және оған қолдау көрсетіңіз. Балаға мұқият болыңыз, оның эмоционалды және мінез-құлық ерекшеліктерінің себептерін анықтауға тырысыңыз.
2. Ата-аналармен немесе оларды алмастыратын адамдармен сөйлесу міндетті болып табылады.
3. Жарақаттарды тіркеу үшін жарақат алу пунктіне немесе басқа медициналық мекемеге хабарласыңыз.
4. Мәселені шешуге полицияны немесе прокуратураны қосыңыз.
5. Баланың тұрғылықты жері бойынша қорғаншылық және қамқоршылық ұйымдарына жүгіну.

Егер балаға зорлық-зомбылық жасау мүмкіндігі және жәбірленушімен алғашқы байланыс туралы күдік туындаса, мұғалім қорытынды жасамай, келесі әрекеттерді орындауы керек.

- Біріншіден, баланың өмірі мен қауіпсіздігіне тікелей қауіп төнбесе, болжамдардың дұрыстығын дереу және мұқият тексеру керек. Ол үшін баланың өзімен, оның бауырларымен, әпкелерімен және достарымен, көршілерімен, ата-аналарымен (қамқоршыларымен, жақын туыстарымен) әңгімелесу, кәметке толмағанның сыртқы келбеті мен мінез-құлқын бақылау, кәметке толмаған үйдің өмір сүру жағдайымен танысу және т.б. алынған мәліметтерді арнайы күнделікке енгізуге болады. Екіншіден, психологты, әлеуметтік педагогты жұмысқа қосу, зорлық-зомбылық жасаушыларға, ата-аналарға немесе білім беру (емдеу, сондай-ақ кез-келген басқа мекеменің) қызметкерлеріне дайын бола отырып, "үйден" шығарғысы келмей, болған жағдайды жоққа шығарады.

Мұғалімнің жасаған әрекеттері зорлық-зомбылық фактісін растауға немесе жоққа шығаруға әкелуі керек.

Ең қиыны-жыныстық зорлық-зомбылық жағдайы. Тәжірибе көрсеткендей, балалар жыныстық тұтастықты бұзу туралы сөз болғанда алдай алады, өйткені олар көбінесе құпияны сақтамағаны үшін төлем жасауы мүмкін. Сондықтан баланы зорлаушыдан қорғап қана қоймай, жәбірленушіні оның кінәсіздігіне сендіру керек. Жәбірленушінің қауіпсіздігін қамтамасыз ете отырып, ол, мысалы, баспанаға біраз уақыт тұруға, белгілі бір адамдармен қарым-қатынас уақытын азайту үшін басқа сыныпқа ауысуға және т. б. құқығы бар екенін түсіндіруі керек.

Зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балалар мен жасөспірімдерге тиімді көмек көрсетудің шарттары сенім, сондай-ақ қауіпсіздік сезімін қалыптастыру болып табылады.

Баладан болған зорлық-зомбылық туралы сұрамас бұрын, онымен байланыс орнату керек. Сенімді қарым-қатынас жасаңыз. Бала ашық болады, егер ол басқа адамға сенсе, көбірек мәлімет береді. Егер ол маманды мейірімді, қамқор және мұқият әңгімелесуші ретінде қабылдаса, балаға айту оңайырақ болады.

Әңгімені бастаудың әртүрлі жолдары бар:

- кішкентай балаларға ойын ұсынуға және бірге ойнауға болады; біраз уақыттан кейін отбасы, достар және т. б. туралы жалпы сұрақтар қоюға болады.
- үлкен балалармен бейтарап тақырыптар бойынша сөйлескен жөн: мектеп, хобби, бос уақыт, отбасы.

Қиындық-балаға онымен болған оқиғаның бәрін сөзбен жеткізу қиын. Ол мұны өзінің мінез-құлқымен, іс-әрекетімен дәлірек және оңай білдіреді. Ойындағы барлық нәрсені аз жарақаттайды. Егер зорлық – зомбылық фактісі расталса және бала байланысқа түссе, онда зорлық-зомбылық құрбанымен сөйлесудің басты мақсаты-баланы қолдау, оны тыңдау және сөйлеуге мүмкіндік беру. Сіз сұрақтарды тоқтата алмайсыз, қысым сезімін тудырмаc үшін не болғанын өз сөзіңізбен айтуға кедергі жасай алмайсыз. Ересек адам өзін баланың қолына бере отырып, жәбірленушіге көмекке жүгіну арқылы қаншалықты дұрыс әрекет еткенін көрсетеді. Нәтижеге қол жеткізу үшін, әңгіменің міндетті шарты – баланы ашуланшақтықпен немесе сенімсіздікпен қорқытпау үшін тыныштықты сақтау, әсіресе зорлаушы жақын туысы немесе тәрбиешісі болса.

Баламен сөйлескенде мыналарды ескеру маңызды:

1. Ең алдымен, бұл мәселеге, зорлық-зомбылыққа және жыныстық зорлық-зомбылыққа, атап айтқанда, өз көзқарасыңызды бағалау маңызды. Жыныстық өмірге байланысты өз мәселерерді бар ересек адам баламен сөйлесуде айтарлықтай қиындықтарға тап болуы мүмкін, ол оның сенімін әрең көтереді және соңында оған көмектесе алмайды.
2. Баланың сөйлеуіне назар аудару керек. Көбінесе зорлық-зомбылық құрбаны болған оқиғаны сипаттайтын тіл ересектерді таң қалдырады, бұл әдептіліктен асып түседі. Егер маман алға қойған мақсатына жетуді қаласа, ол баланың тілін қабылдап, онымен сөйлескенде баланың өзі қолданатын сөздер мен атауларды қолдануы керек. Баламен сөйлескен кезде бір уақытта екі қарама қайшы Нұсқаулық беруге болмайды
3. Бала, оның отбасы, мүдделері, зорлық-зомбылық жағдайы туралы ақпарат жинау қажет. Алайда, баламен әңгімелесу кезінде маман «бәрін де біледі» деген кеңестерге ешқандай қысым көрсетпестен, баланың өзі хабарлаған ақпаратты ғана пайдалану керек.
4. Ересек адамның мәлімдемелері, сұрақтары, ауызша және вербалды емес реакциялары кез-келген бағалау көзқарасынан айырылуы керек.
5. Зорлық-зомбылық құрбанымен сөйлескісі келетін маман оған қанша уақыт қажет болса, сонша уақыт жұмсауға дайын болуы керек, кейде бұл бірнеше сағат ішінде болуы мүмкін.
6. Егер онымен әңгіме зорлық-зомбылық жасалған жерде өтсе, бала әдетте зорлық-зомбылық туралы ештеңе айтпайды. Әңгіме өткізілетін орын ұзақ уақыт жұмыс істеуге ыңғайлы, бала үшін жағымды және жайлы болуы керек.
7. Ересек адамның сөйлеуі, оның дауысы жеңіл және іскерлік болуы керек. Сондай — ақ, балаға күшейтілген және үздіксіз көз байланысын таңуға болмайды-бұл оны қорқытуы мүмкін. Сонымен қатар, ересек пен бала арасындағы балаға қолайлы қашықтыққа сезімтал жауап беру маңызды.
8. Қолды сипау, шашты қағу, өзін-өзі құшақтау сияқты жанасудан және дене байланысының түрлерінен аулақ болу керек, бұл емтихандар мен басқа да мәселелер бойынша әңгімелесу кезінде жақсы әсер етеді. Жағдайда жыныстық зорлық-зомбылық жасау бұл баланы қорқытуы мүмкін.
9. Әңгіме барысында баланың сөзін бөліп, оның сөздерін түзетуге, белгілі бір жауаптарды ұсынатын сұрақтар қоюға болмайды.

10. Балаға уәде беріп, "бәрі жақсы болады" деп айту мүмкін емес, өйткені зорлық-зомбылық туралы естеліктер және, мүмкін, сот процесі балаға жағымды болуы екіталай.
 11. Кейбір жағдайларда баламен кім сөйлесетінін алдын-ала анықтау керек: ер немесе әйел, бұл зорлаушы кім болғанына байланысты. Егер маман зорлаушыға ұқсайтын болса, бұл әңгімені едәуір қиындатуы мүмкін.
- болғанның бәрі туралы сөйлесіңіз;
 - әдепсіз сөздер айтпаңыз.

Егер баланың өзі зорлық-зомбылық туралы айтса немесе әңгіме барысында ересек адамда пайда болған күдік расталса, онда мұғалім (сынып жетекшісі, мұғалім, тәрбиеші және т.б.) өз бақылауларын жазбаша түрде ресімдейді және оларды мектеп директорына береді.

Зорлық-зомбылық салдарынан баланың өмірі мен денсаулығына қауіп төнген жағдайда оны шұғыл түрде дәрігерге (мектеп медициналық пунктіне, балалар емханасына, ауруханаға және т.б.) жіберу, сондай-ақ болған оқиға туралы Ішкі істер органдарына хабарлау қажет. Сонымен қатар, білім беру мекемесінің әкімшілігі зорлық-зомбылық фактілері туралы білім басқармаларына (бөлімдеріне) және жергілікті өзін-өзі басқару органдарының кәметке толмағандар істері жөніндегі комиссиясына хабарлауы керек.

Зорлық-зомбылық салдарынан баланың өмірі мен денсаулығына қауіп төнген жағдайда оны шұғыл түрде дәрігерге (мектеп медициналық пунктіне, балалар емханасына, ауруханаға және т.б.) жіберу, сондай-ақ болған оқиға туралы Ішкі істер органдарына хабарлау қажет. Сонымен қатар, білім беру мекемесінің әкімшілігі зорлық-зомбылық фактілері туралы білім басқармаларына (бөлімдеріне) және жергілікті өзін-өзі басқару органдарының кәметке толмағандар істері жөніндегі комиссиясына хабарлауы керек.

Балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу үшін әлеуметтік тәрбиеші әртүрлі құрылымдармен тығыз жұмыс істеуі керек. Олардың қатарына ОКМДН, ішкі істер бөлімдерінің өкілдері, учаскелік полиция инспекторлары, үкіметтік емес ұйымдардың мүшелері және т.б. әлеуметтік педагог учаскелік немесе инспектормен бірлесіп, қажетті тәрбие жағдайымен қамтамасыз етілмеген балаларды анықтау үшін зорлық-зомбылық жасалып жатқан отбасылардың тұрғын үй-тұрмыстық және материалдық жағдайларын тексеруі қажет. Егер балаларға қатысты зорлық-зомбылық фактілері туралы мәліметтер алынса, онда неғұрлым толық ақпарат алу үшін ІІБ профилактикалық жұмыс бөліміне банкте осы адамдарға деректердің болуы туралы, ықтимал бұзушылықтар үшін (әкімшілік жауапкершілікке тарту, соттылықтың болуы және т.б.) сұрау салу жолдануы тиіс.

Осылайша, келесі шаралар балалар мен жасөспірімдерге қатысты зорлық-зомбылық пен зорлық-зомбылықты тоқтата алады:

Болашақ ата-аналарға Зорлық-зомбылықсыз педагогика әдістерін үйрету және мұқтаж отбасыларға психологиялық-педагогикалық көмек көрсету. Ересектерді балалардың қажеттіліктеріне мұқият қарауға, қажет болған жағдайда жоғары үміттерді түзетуге және ата-аналардың талаптарының шегін төмендетуге, туындаған мәселелерді шешудің нұсқаларын ұсына отырып, балаға оң көзқарастарды модельдеуге шақыру керек; бұқаралық ақпарат құралдарында қоғамдық пікірге әсер ету және ата-ана тәрбиесінің стереотиптерін өзгерту мақсатында балаларға қатысты зорлық-зомбылық мәселелерін жүйелі түрде жариялау; жеке өтініші бойынша баланың құқықтары мен мүдделерін қорғаудың пәрменді рәсімін және нақты тетігін әзірлеу; отбасылық зорлық-зомбылықтан зардап шегетін балаларға көмек көрсету үшін денсаулық сақтау, білім беру мекемелерінің, ішкі істер және халықты әлеуметтік қорғау органдарының өзара іс-қимыл жүйесін құру; мектеп жасындағы балаларды анықтау мен есепке алуды бақылауды күшейту, сабаққа қатыспау немесе дәлелсіз себептермен жүйелі түрде жалпы білім беру мекемелерінде; қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру, оның ішінде педагог қызметкерлерді кәсіптік және жеке құндылықтарды қайта қарастыруға

ынталандыру, сондай-ақ бұрын қатыгездікке ұшыраған педагогтарға оларды оқушыларға қатысты агрессорларға айналдырмау үшін психологиялық және өзге де қолдау көрсету арқылы; бірлескен педагогикалық технологияларды, психологиялық тренингтерді мектеп практикасына белсенді енгізу қалыптасқан қарым-қатынас жүйесін өзгертуге қабілетті оқушылар мен ересектердің іс-әрекеттері; балаларда жеке адамға қарсы қылмыстарға қатысты құқықтық сауаттылықты қалыптастыру, әлеуметтік-психологиялық құзыреттілікті кеңейту. кәмелетке толмағандарды басқалардың агрессиясынан қорғау мақсатында, сондай-ақ құрдастарымен және болашақ өз отбасында серіктестік қарым-қатынас орнату үшін қауіпсіз мінез-құлыққа үйрету.